

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشکده بهداشت و تغذیه

گروه مدیریت و بهداشت عمومی

تعداد واحد: ۳ واحد (نظری) گروه هدف: دانشجویان کارشناسی مدیریت خدمات

بهداشتی درمانی (ترم ۷)

مدرس: علی جنتی

مدت: ۵۱ ساعت

مدیریت خدمات بهداشتی : عنوان

مقدمه: خدمات بهداشتی، خدماتی است که در راستای ارتقای سلامتی، حفظ و بازگرداندن تندرستی مردم ارایه می شوند. تحقق اهداف فوق فقط در صورتی که خدمات بهداشتی درمانی با کارایی، اثر بخشی و مطلوبیت بالایی ارائه شوند تضمین خواهد شد.

تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، علمی و تکنولوژیکی، فرایند رشد، توسعه مهاجرت، توسعه شهرنشینی، دگرگونی ساختار خانواده، کاهش مرگ و میر کودکان، تغییر الگوی بیماری ها، افزایش امید به زندگی، تغییر در نگرش به سلامت و کیفیت زندگی و بالاخره گذار جمعیت، اپیدمیولوژیکی و بهداشت، نیازها و انتظارات جدیدی را بوجود آورده است. در متن این تحولات و دگرگونی ها نابرابری ها در دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی، چگونگی کیفیت خدمات سلامت، ناهماهنگی در سطوح مختلف ارایه خدمات، منابع و اعتبارات نامناسب و ناکافی، چگونگی تخصیص و توزیع منابع به بخش های مختلف بهداشتی درمانی، چالش های پیش روی سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت به شمار می رود.

تفاوت هایی که بین خدمات بهداشتی درمانی با سایر خدمات وجود دارد مساله مدیریت را در عرصه سلامت پیچیده تر کرده است. غیر قابل اندازه گیری بودن نتیجه یا محصول خدمات بهداشتی درمانی، متفاوت بودن انتظارات مردم از محصول مدیریت خدمات بهداشتی درمانی (سلامت)، دیررس بودن نتایج برنامه های بهداشتی درمانی و از طرفی لزوم بهره مندی از همکاری های بین بخشی و درون بخشی برای موفقیت در عرصه سلامت

و... ،خدمات بهداشتی درمانی را منحصر به فرد ساخته و مدیریت در این بخش را مهم ،پیچیده و حساس نموده است .

بی شک بدون آشنایی با مبانی علمی مدیریت و کسب مهارت‌های عملی لازم در مورد تک تک عناصر مدیریت و از طرفی بدون داشتن تفکری سیستمیک به بهداشت و درمان ،مدیریت این عرصه با چالش های فراوانی روبرو خواهد شد .درس "مدیریت خدمات بهداشتی" با هدف عمق دادن به مفاهیم اساسی مدیریت در عرصه بهداشت و توانمند سازی دانشجویان در کسب مهارت های عملی مدیریت در سطوح مختلف ارائه دهنده خدمات بهداشتی درمانی ارائه خواهد شد.

اهداف :

۱-هدف کلی :

- ۱-۱- آشنایی عملی دانشجویان با مدیریت اجرایی مراقبت های بهداشتی درمانی
- ۱-۲- آشنایی عملی دانشجویان با سیاستگذاری و شناخت سیستمهای مختلف بهداشتی درمانی
- ۱-۳- شناخت و تحلیل سیستم شبکه و سطح بندی خدمات بهداشتی درمانی در ایران

۲-اهداف اختصاصی :

- ۱- آشنایی با مفاهیم ،تعاریف و کارکردهای اصلی مدیریت و نظام خدمات بهداشتی درمانی
- ۲- تحلیل نظام های مختلف عرضه خدمات بهداشتی و سازمانهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی در ایران و جهان
- ۳- آشنایی با شیوه های کار با مردم(استفاده از مشارکت مردمی ،نقش مردم به عنوان مشتری و...)
- ۴- چگونگی سازماندهی و رهبری یک تیم بهداشتی
- ۵- مدیریت منابع و امکانات در سازمان های بهداشتی
- ۶- شناخت و درک فعالیتهای عمده مراکز بهداشتی درمانی
- ۷- آشنایی با روشهای حل مشکل ، ارتقای فرایندها و بهبود روشهای کار
- ۸- شناخت ضرورت و اهداف اصلاحات در نظام سلامت
- ۹- آشنایی با اهمیت مدیریت اطلاعات و نقش آن در تصمیم گیریها در سلامت
- ۱۰- شناخت روشهای مدیریت سلامت در بحران ها و بلایا

اهداف کاربردی:

در پایان این کلاس انتظار می‌رود دانشجویان به صورت عملی با مهارت‌های مختلف مدیریت در عرصه نظام بهداشت و درمان (برنامه ریزی - سازماندهی - تصمیم‌گیری - مدیریت منابع - تیم‌سازی - ارزشیابی و کنترل ، روشهای شناسایی، الویت بندی و حل مشکلات نظام سلامت و ...) آشنا شوند .

روش آموزش: شیوه آموزش دانشجویان محور و مهارت محور بوده و کلاس درس با استفاده از منابع و

سرفصل‌های تعیین شده به صورت مشارکتی، کار در گروه‌های کوچک، بحث جمعی، حل مساله ، ارائه

گزارش دانشجویان درباره نتیجه فعالیت‌های تیمی و پرسش و پاسخ اداره خواهد شد.

برنامه اجرایی:

جلسات	تاریخ جلسه	موضوع مورد بحث در جلسه
اول	۸۸/۷/۵	معرفی اهداف - روش تدریس و روش ارزشیابی درس
دوم	۸۸/۷/۱۲	مفاهیم، تعاریف و کارکردهای اصلی مدیریت و نظام خدمات بهداشتی درمانی
سوم	۸۸/۷/۱۳	مفاهیم، تعاریف و کارکردهای اصلی مدیریت و نظام خدمات بهداشتی درمانی
چهارم	۸۸/۷/۱۹	کارکردهای نظام سلامت
پنجم	۸۸/۷/۲۰	سازمانهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی در ایران و جهان
ششم	۸۸/۷/۲۶	مقایسه نظامهای عرضه خدمات بهداشتی و درمانی در کشورهای مختلف
هفتم	۸۸/۸/۲۷	سازمانهای بین‌المللی مرتبط با سلامت
هشتم	۸۸/۸/۳	نظام شبکه بهداشت و درمان ، نظام ارجاع ، سطح بندی خدمات و پزشک خانواده
نهم	۸۸/۸/۴	آشنایی با روش کار با مردم و چگونگی مدیریت و سازماندهی یک تیم بهداشتی
دهم	۸۸/۸/۱۰	مدیریت خدمات بهداشتی (برنامه ریزی، اجراء ارزشیابی فعالیت‌های بهداشتی)
یازدهم	۸۸/۸/۱۷	مدیریت منابع بهداشتی (لوازم ، دارو، بودجه ، زمان، فضای کار ، امور دفتری و...)
دوازدهم	۸۸/۸/۲۴	اصلاحات در نظام سلامت
سیزدهم	۸۸/۹/۱	سازماندهی و رهبری تیم بهداشتی و کار آن در جامعه
چهاردهم	۸۸/۹/۸	آشنایی با روشهای حل مشکل ، ارتقای فرایندها و بهبود روشهای کار
پانزدهم	۸۸/۹/۲۲	مدیریت اطلاعات سلامت
شانزدهم	۸۸/۹/۲۹	مدیریت بحران در نظام سلامت
هفدهم	امتحان	امتحان

* ۹۰ دقیقه ارائه مطالب به شیوه سخنرانی، پرسش و پاسخ توسط مدرس و ۶۰ دقیقه به PBL و بحث گروهی اختصاص خواهد یافت. سازماندهی تیم‌ها در جلسه اول انجام خواهد گرفت.

منابع اصلی :

1-Ziegenfuss,James,Sassani,Joseph,"The portable Health administration"Elsevier,USA,2004.

2- Shortell SM, Kaluzny AD,"In Essential of Health Care Management "Delmar, USA, 1997.

3- McMahon,Rosmary,Barton,Elizabet,Piot,Maurice,"On being in charge : a guide to management in primary health care " 2end .ed,Who,Geneva,1992.

۴- خیاطی، فریبا . ((اصول مدیریت در خدمات بهداشتی)) تهران، ۱۳۸۳.

سایر منابع برای مطالعه بیشتر :

۱- ماهون، رزماری، بارتن، الیزابت، پیو موریس . ((در باره مدیریت خدمات بهداشتی)) ترجمه دکتر علی کشتکاران و سید علیرضا آیت‌اللهی، کوشا مهر، شیراز، ۱۳۷۷.

۲- آصف زاده، سعید، رضاپور، عزیز. مدیریت بهداشت و درمان، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی قزوین، ۱۳۸۵.

۳- احمدوند علیرضا و همکاران. اصلاحات در نظام سلامت، انتشارات موسسه فرهنگی ابن سینای بزرگ، ۱۳۷۴.

۴- شیرینی، یوسف و همکاران. تحول بخش بهداشت در کشورهای در حال توسعه، انتشارات قاضی جهانی تبریز، ۱۳۷۸.

۵- پیله رودی، سیروس. ((شبکه بهداشت و درمان شهرستان)) یونیسف {تهران}، ۱۳۷۸.

۶- پیله رودی، سیروس. ((خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان)) وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشتی، {تهران}، ۱۳۷۸.

۷- عبادی فرد آذر، فرید شجاعی تهرانی، حسین . ((اصول خدمات بهداشتی)) تهران، سماط، ۱۳۸۲.

۸- گزارش سالانه (سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۲) WHO.

انتظارات از دانشجویان محترم :

انتظار می‌رود دانشجویان عزیز مطابق طرح درس ارائه شده قبل از حضور در کلاس مطالب درسی را مرور کرده و در گروه‌های کاری و در بحث‌ها مشارکت فعال داشته باشند، چرا که آمادگی قبلی منجر به یادگیری عمیق‌تر و مشارکت بهتر دانشجویان در کلاس خواهد گردید.

انتظار داریم دانشجویان مطابق برنامه توافق شده در کلاس و برنامه اجرایی مندرج در طرح درس، به صورت موثر در کارهای تیمی مشارکت داشته، نقش‌های مختلف در یک تیم موثر (رهبر، عضو، منشی و گزارشگر) را در عمل تمرین کنند و نتیجه فعالیت‌ها و بحث‌های انجام گرفته در گروه را توسط گزارشگر گروه ارائه دهند.

انتظار می‌رود همه دانشجویان در بحث‌های کلاسی مشارکت فعال داشته باشند، بطوریکه محوریت آموزش متوجه دانشجویان گردیده و به طور مداوم دانشجو و مدرس در نقش یکدیگر ظاهر شوند.

انتظار می‌رود دانشجویان براساس داده‌های فرضی که به منظور حل مساله در یک سازمان فرضی و یا تمرین مهارت‌های مختلف مدیریت در نظام سلامت در کلاس داده می‌شود، با مشارکت فعال، جدی و هوشمندانه خود بتوانند در نقش یک کارشناس خبره مدیریت سلامت، مدیر و یا سیاست‌گذار بخش سلامت به خوبی از عهده تمرین‌های کلاسی برآیند.

امید است نتایج بحث‌های این کلاس به نحو موثری در زندگی فردی و در موقعیت‌های شغلی آینده، عزیزان دانشجو مورد استفاده قرار گیرد.

روش ارزشیابی دانشجویان:

۱- امتحان میان‌ترم تکلیف (۴ نمره)

۲- فعالیت کلاسی (پروژه کلاسی) (۴ نمره)

۳- امتحان پایان‌ترم (۱۲ نمره)

اعضای تیم ۱: خانم‌ها: نعیمی - احمد پور - ندیمی - ابری

اعضای تیم ۲: خانم‌ها شاکر سرای - پذیرش - کبیری - ساعد

اعضای تیم ۳: خانم‌ها: مردانی - حمزه ای - علی بابایی - ایزدی - عبداللهی

اعضای تیم ۴: خانم‌ها: برزگزاده - عسگری - علیپور - جهانتاب - آقای قلی پور

اعضای تیم ۵: آقایان: فتاحی - ملک پور - شکری - قدری - رضایی اقدام